І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 17-го ГРУДНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, DECEMBER 17, 1974 No. 228. VOL. LXXXI.

ПОТРІБНА ДАЛЬША АКЦІЯ В ОБОРОНІ В. МОРОЗА

Ню Йорк. — (Пресова Служба ЗП УГВР). — Із Совєтського Союзу наспіли деякі додаткові інформації про справу Валентина Мороза після того, як він рішився закінчити голодівку 22 листопада ц. р.

Після довготривалої голодівки Мороз у дуже загрозливому фізичному стані. Йому потрібна негайна, дбайлива і довготривала лікарська опіка, про яку писали дружина і батько Мороза до Брежнєва у зверненнях з 5 листопада. У той же час тюремні умови у Владимірській в'язниці і у її шпитальному відділі є наскрізь незадовільні. Щобільше, існують серйозні побоювання, що методи „лікування' у тій в'язниці можуть далі руйнувати здоров'я Мороза.

Валентин Мороз

У зв'язку з цим існує пекуча потреба негайної інтервенції у цій справі компетентних лікарських кол світу, чи то міжнародних, або національних медичних асоціяцій, чи то видатних постатей лікарського світу перед державними і медичними чинниками Совєтського Союзу з проханням дозволити кваліфікованій лікарській комісії відвідати В. Мороза і провірити стан його здоров'я.

Актуальним є також й далі висилати до Владимірської в'язниці телеграми і листи з запитами про стан здоров'я Мороза та з висловами стурбовання про його долю.

ВРЯТОВАНО ЖИТТЯ — НА ЧЕРЗІ ВОЛЯ

Вашингтон. — Комітет Оборони Валентина Мороза у зв'язку з останнім розвитком подій заявляє:

Поступки совєтського уряду щодо умов ув'язнення Валентина Мороза, хоч малі, то все ж є великою перемогою, перш за все, Мороза, який, нескорений, змусив Москву визнати й змінити свою нелюдяну поведінку. Ці поступки Москви є також великим досягненням українців у Вільному Світі, які об'єднаними зусиллями і довгою жертвенною працею звернули увагу світу на долю одного ув'язненого українця, кинувши світло на те, що совєтський уряд волів би тримати в темряві.

Але, це лиш перший крок на ще довгому шляху. Мета української громадськости не обмежується до пом'якшення в'язничих умов одного, чи всіх українських в'язнів. Ми мусимо далі докладати всіх зусиль, щоб домогтися не тільки звільнення всіх українських політв'язнів, але й змінення тих умов у сучасній Україні, які призводять до незаконних арештів, судів і ув'язнень її найкращих синів. Ми мусимо домогтися таких умов, за яких Валентин Мороз міг би скористатись із запрошення викладати в Гарвардському університеті, за яких усі його колеґи у Володимирі й Мордовії могли б вільно працювати й висловлювати свої думки в Києві, Львові й Харкові.

Комітет Оборони Валентина Мороза, одержавши останні вістки про Мороза, постановив не сповільняти, а посилити акцію свого бюра у Вашингтоні серед представників американського уряду й столичної преси. Демонстрація — похід із свічками до совєтського посольства у Вашингтоні — відбудеться, як заплановано, 31-го грудня.

На закінчення голодівки солідарности у Вашингтоні 24-го серпня Комітет опублікував декларацію, в якій взяв на себе певні обов'язки, серед них: „продовжувати розпочату працю з новою наснагою, новою енергією і новим бажанням якнайбільше зробити, щоб Валентин Мороз став вільною людиною та щоб український нарід міг жити свобідним життям". Здійснення цієї великої мети вимагатиме багато праці, багато співпраці і підтримки всієї української громади.

МИТРОПОЛИТ АМВРОЗІЙ СЕНИШИН ІНТЕРВЕНІЮВАВ В ОБОРОНІ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

Філядельфія. — Згідно з повідомленням газети „Америка" з 14 грудня, митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА Владика Амврозій Сенишин вислав 12 грудня до президента Джералда Форда листа з проханням виступити „в гуманній справі захисту життя й полегшення важкої долі в ув'язненні відомого історика в Україні Валентина Мороза". Далі у листі Владика Митрополит пише, що він передає „це прохання... в ім'я Божої справедливости й гуманних принципів свободи і прав людини, стверджених у картії Об'єднаних Націй. Кожночасно ми готові подати ближчі інформації та матеріяли в справі переслідуваних українських культурних діячів в Україні, зокрема В. Мороза, при евентуальній особистій зустрічі з Вами, Вельмидостойний Пане Президенте" — сказано в листі. У повідомленні говориться також і про те, що вже раніше митрополит Владика Амврозій інтервеніював в справі ув'язнених Валентина Мороза і Леоніда Плюща в часі останньої своєї авдієнції у Папи Римського, а крім того розіслав листи до усіх американських католицьких єпископів з проханням до них виступити в обороні Валентина Мороза і перед совєтським і перед американським урядами.

Помер Роман Яцків, довголітній рекордовий секретар 484-го Відділу УНС

До Головної Канцелярії УНС наспіла від головного радного Володимира Запаранюка з Ютики сумна вістка, що там помер в неділю, 15-го грудня, після короткої, але важкої недуги бл.п. Роман Яцків, довголітній рекордовий секретар, а останньо голова Контрольної Комісії 484-го Відділу УНСоюзу в Ютиці, Н.Й.

Українська громада Ютики, зокрема союзова, відпровадить Покійного на вічний спочинок у середу, 18-го грудня. Похорон почнеться з похоронного заведення Едмунда Ричека о год. 9-ій ранком до української католицької церкви св. Володимира, а потім на місцевий парафіяльний цвинтар.

ОФОРМЛЕНО КОНТРОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ У ГАРВАРДІ

Кембрідж, Масс.. — У зв'язку із зміною формального статусу Українських студій при Гарвардському університеті та оформлення постійного комітету для керування цими студіями, покликано також окремий Контрольний комітет в рямках Надзірної ради усього Гарвардського університету, який наглядатиме за цілістю праці українського відділу. Контрольний комітет очолив відомий американський коментатор Джозеф Алсоп. До Комітету ще входять такі науковці і церковні та громадські діячі: митрополит Української Католицької Церкви в Канаді Владика Максим Германюк, митрополит Української Православної Церкви в ЗСА Владика Мстислав, проф. Юрій Луцький і проф. Юрій Шевельов — від академічного сектора, Йосип Лисогір — від українських організацій, Ольга Дужа — від членства ФКУ та такі американці - неукраїнці: Чарлс Ф. Адамс, президент Рейтон компанії, проф. Збіґнєв Бжезінський — з Колюмбійського університету, Роберт І. Ґолдман — президент Конґрес Факторс Корпорейшен, Ніль Л. Руденстін — декан коледжу Принстонського університету, Джон Нюгавз — радник Державної аґенції для контролі зброї і розброєння, Павлін Б. Тейлор — педагог.

Перше засідання Контрольного Комітету відбулося 13 грудня. Члени Комітету докладно познайомилися з українознавчими інституціями Гарвардського університету, перевели розмови з професорами Центру, студентами та докторантами. Звідомлення про стан українознавчих студій Комітет подасть Надзірній раді Гарвардського університету.

У Гарварді відбувся семінар, присвячений Дмитрові Донцову

Кембридж, Масс. — В Українському Інституті Гарвардського Университету був влаштований черговий семінар в четвер, 12 грудня, присвячений цим разом розглядові творчости Дмитра Донцова і його оригінального вкладу у розвиток ідеології українського націоналізму. Доповідав на семінарі на цю тему д-р Михайло Сосновський, автор недавно опублікованої книжки „Дмитро Донцов — політичний портрет". Після доповіді були ставлені питання та відбулася дискусія, в якій були заторкнені окремі аспекти ідеології „чинного" націоналізму Донцова, впливи окремих філософських і політичних теорій та доктрин, а також поширених у той час в Европі ідеологічно споріднених політичних рухів. Порушено було також питання впливу на Донцова писань Вячеслава Липинського. Окремі дискутанти відзначували як історично неточне перенаголошування значення тези Донцова з 1913 року про необхідність „сепарації України від Росії", вказуючи на те, що цю тезу надовго попередив постулят політичної самостійности України. В часі дискусії піднято також питання про те, наскільки вірно Д. Донцов збагнув суть російського імперіялізму і його історичні корені. Цікаві думки були висловлені на тему причин впливу писань Дмитра Донцова на українське суспільство, зокрема молодь, і на політичну програму Організації Українських Націоналістів у 30-х роках. У семінарі, яким керував д-р Орест Субтельний, взяло участь близько 40 осіб, в тому директор Українського Наукового Інституту професор Омелян Пріцак, член Контрольної комісії Українських Студій у Гарварді митрополит Української Церкви в Канаді Владика Максим Германюк, професори Ярослав Пеленський, Микола Богатюк, ред. Богдан Кравців та інші.

В Нюарку вшановано 35-річчя архипастирської хіротонії Патріярха Йосифа Сліпого

Нюарк, Н. Дж. — У неділю 15-го грудня, о год. 4-ій по полудні в Українському Народному Домі в Ірвінґтоні, заходами Т-ва за Патріярхальний Устрій Української Помісної Католицької Церкви, Відділ в Нюарк - Ірвінґтоні, влаштовано Святочний вечір в пошану 35-річчя архипастирської хіротонії Їх Блаженства Йосифа Сліпого, голови Української Помісної Католицької Церкви.

На програму вечора склались: вступне слово голови місцевого Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій УПКЦеркви д-ра Ярослава Миндюка; святочне слово проф. д-ра Г. Лужницького; „Хресна дорога Патріярха Йосифа Сліпого" — Йосипа Гірняка; фортепіянове сольо з композиціями В. Барвінського і Л. Ревуцького — проф. Дарії Каранович; пісні композиторів А. Веделя і Д. Бортнянського — хору церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку під диригентурою проф. Михайла Добоша. Наприкінці д-р Ярослав Миндюк відчитав листа від Патріярха Йосифа Сліпого, зверненого з подякою до учнів Школи Українознавства „Рідна Школа", які з приводу смерти свого колишнього директора і учителя сл. п. проф. д-ра Костя Кисілевського, зібрали на Український Університет в Римі 650 дол. Спільним відспіванням многоліттєвія Патріярхові Йосифові Сліпому закінчено програму Святочного вечора.

Цього ж самого дня о год. 1-ій по полудні, о. Павло Малюґа відправив молебень у наміренні Їх Блаженства та Української Католицької Церкви.

Генерал Гейґ переобрав команду над збройними силами НАТО

Касто, Бельгія. — Генерал Алексaндер Гейґ, колишній шеф персоналу Білого Дому за президентур Ричарда Ніксона та Джералда Форда, у неділю, 15 грудня, перебрав пост головнокомандувача збройними силами Організації Північно-Атлантійського Договору (НАТО). Цей пост він перебрав від американського генерала Ендрю Ґудпестера. Перед офіційною церемонією перебрання команди, генерал Гейґ сказав кореспондентам, що має всі кваліфікації на цей пост, виконуватиме свої обов'язки якнайкраще і хоче, щоб світова преса і опінія „судили мене за виконання цих обов'язків", а не наголошувала те, що він нібито був призначений на цей пост з огляду на його попередні зв'язки з Білим Домом. Минулого місяця генерал Гейґ перебрав також пост головнокомандувача американськими збройними силами в Европі.

ОБОРОНА ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ ТА ПОЖВАВЛЕННЯ І РОЗГОРТАННЯ НАШОГО ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ БУДУТЬ ДАЛЬШЕ ПРЕДМЕТОМ ГОЛОВНОЇ УВАГИ УККА — РІШИЛА РАДА ДИРЕКТОРІВ

Ню Йорк. — Оборона людських прав в Україні, зокрема акція в тій справі в Конґресі ЗСА, та пожвавлення і постійне розгортання нашого громадського життя в Америці із більшим включенням в нього молодшого покоління, будуть дальше предметом головної уваги та діяльности Українського Конґресового Комітету Америки в насупному році, як це виходило із звітів та дебат над ними під час нарад Ради Директорів УККА, які відбулися тут минулої суботи, 14-го грудня, в пополудневих годинах в приміщеннях Українського Інституту Америки. Справа придбання необхідних фондів, пожвавлення діяльности поодиноких комісій, як і справи публікацій, тіснішого зв'язку Централі з Відділами, зміни в керівних органах були дальшим предметом дебат і рішень.

Наради відкрив о год. 2-ій по полудні президент УККА проф. Лев Добрянський, а проводив ними екзекутивний віцепрезидент Йосип Лисогір. Після прийняття порядку нарад та прочитання секретарем Ігнатом Білинським протоколу з попередніх нарад, вшановано вставанням з місць та хвилиною мовчанки померлих в світовому часі двох членів Ради — св. п. проф. д-ра Костя Кисілевського та св. п. Тараса Шпікулу.

Д-р М. Данилюк і д-р В. Шандор репрезентуватимуть УРС в Екзекутиві УККА

Екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко з черги з'ясував справу активного представництва в керівних органах УККА Українського Робітничого Союзу. В тій справі відбулося декілька приватних зустрічів і розмов, а 22-го листопада ц. р. члени Екзекутиви УККА відбули розмови з членами Виконавчого Органу УРС в Скрентоні, в результаті яких УРСоюз рішив повернутись до перерваної від останнього Конґресу активної співпраці в системі УККА та визначив своїх представників до його крівних органів. В Екзекутиві УККА заступатимуть тепер УРСоюз д-р Михайло Данилюк та д-р Вінкентій Шандор, до Політичної Ради УККА делеґував УРС проф. Степана Віхара і д-ра Мирослава Чаповського, а до Контрольної Комісії Едварда Попіля. Рада Директорів апробувала це рішення.

Звіт проф. Л. Добрянського

Серію звітувань членів Екзекутиви і голів Комісій започаткував президент проф. Лев Добрянський, поєднуючи звіти з пророблеої праці із пропозиціями на майбутнє. Із важливіших справ звітодавець згадав:

1. Акція в обороні Валентина Мороза, започаткована на ширшу скалю на весні цього року, поступово розгорнулася на широку міжнародну скалю із відомим результатом. Білий Дім, як і багато законодавців дослівно „засипані" листами і телеграмами та знаменито поінформовані про справу. Продовжуючи цю акцію, проф. Добрянський рекомендує поширювати її зокрема на зголошену вже в Конґресі акцію в справі українських Церков.

2. Пов'язання оборони людських прав в Україні із акцією в справі американсько-совєтських торговельних зв'язків дає добрі вигляди на успіх. Її треба продовжувати.

3. День Української Незалежности 22-го січня мав добрі успіхи і вже пороблено відповідні заходи, щоб його відповідно відзначити в Конґресі ЗСА також найближчого січня.

4. Поважні успіхи мало в цьому році відзначування Тижня Поневолених Націй. Всі ці та ряд інших акцій плянується не тільки продовжувати, але й розгортати, використовуючи нові можливості.

Звіт Й. Лисогора

Про працю Екзекутиви УККА на внутрішньому відтинку звітував екзекутивний віцепрезидент Йосип Лисогір, звіт якого був також приготований на письмі та розданий учасникам нарад. Також цей звітодавець звернув окрему увагу на акцію в обороні Валентина Мороза, висловлюючи за це признання і вдячність нашій студентській молоді та найширшій громаді за участь у тій акції, яка повинна продовжуватись і розгортатись також у майбутньому, що вимагатиме додаткових фондів. Окремо відмітив звітодавець ще необхідність посиленої підготови до української участи у відзначуванні 200-річчя

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВШАНУВАЛИ „УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК" У 30-РІЧЧЯ

Ню Йорк. — Як уже інформовано, минулої суботи, 7-го грудня, тут відбулася наукова конференція та ювілейний бенкет для відзначення 30-річчя видаваного Українським Конґресовим Комітетом Америки англомовного „Українського Квартальника". Імпрези ці вшанували своєю присутністю, між іншими, показані на цій фотознімці (зліва): член Ради Директорів Міжнародної Ліґи за людські права Алексaндер Сальцман, пані Марія Юзик, пані Франсеска Лодж, редактор „Квартальника" д-р Володимир Душник, віцепрезидент Крайової Ради Жінок ЗСА пані Сальцман, амбасадор Джон Дейвіс Лодж, президент Комітету Єдности Америки леді Малькольм Доґлес-Гемілтон та сенатор Павло Юзик.

ВІДБУЛАСЯ ПЛЕНАРНА СЕСІЯ РАДИ ДЛЯ СПРАВ КУЛЬТУРИ

Джерзі Ситі. — В суботу, 14 грудня, тут в приміщеннях Українського Народного Союзу відбулася чергова пленарна сесія Ради для справ культури при Секретаріяті СКВУ. Сесію відкрив о год. 10:30 ранку голова Ради мистець Володимир Ласовський. Він привітав заступника президента секретаріяту СКВУ Миколу Плав'юка та д-ра Б. Стебельського і попросив інж. А. Осадцу та Надію Верб'яну перевести збори. До президії запрошено також головного предсідника УНСоюзу, Йосипа Лисогора.

З черги М. Плав'юк виголосив доповідь на тему: „Проблеми Світового Конгресу Вільних Українців", в якій насвітлив досягнення СКВУ за останні 7 років, ствердивши доцільність і необхідність діяльности Секретаріяту СКВУ як найвищої установи нашого громадського життя поза кордонами України. До особливо добрих успіхів зарахував промовець створення постійного місця осідку Президії Секретаріяту СКВУ в Торонті на цілу п'ятирічну каденцію, що забезпечує стабільність і тяглість діяльности цієї установи; затіснення зв'язків поміж представництвами СКВУ у різних країнах завдяки особистим поїздкам президента СКВУ о. д-ра Кушніра, заступника й інших членів Секретаріяту СКВУ по українській діяспорі, пожвавлення праці на молодечому секторі, чого доказом, за його словами, є вклад молоді в оборонну акцію за Валентина Мороза. Доповідач відзначив велику кількість молодих фахівців — ґрадуантів канадських вищих шкіл, які добровільно приходять до українських установ у Канаді і пропонують свою фахову співпрацю, з такої співпраці користало бюро СКВУ в Торонті. Згідно з інформацією М. Плав'юка затіснено співпрацю на церковному відтинку, із Світовою Федерацією Укр. Жіночих Організацій, пожвавлено пресово-інформативну службу на внутрішньому і зовнішньому відтинках. Він згадав також про контакти з академіком А. Сахаровим та про плян молоді використати можливості Олімпійсько-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГРОМАДА ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ УРОЧИСТО ВШАНУВАЛА МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Ню Йорк (вл-ць) В неділю, 15-го грудня, місцева українська громада Великого Ню Йорку урочисто вшанувала Слугу Божого Митрополита Кир Андрея Шептицького у 30-річчя Його смерти.

Святкування розпочались о год. 12-ій торжественною Службою Божою, яку правив о. ігумен д-р В. Ґавліч, ЧСВВ в сослуженні багатьох отців і у приявности Єпископа Йосифа Шмондюка. Масову організовану участь у Службі Божій взяла молодь з Пласту і СУМА, яка виповнила до останнього місця обидва бальконі в церкві св. Юра, як також прапороносці організацій Пласт СУМА, Організації Українського Визвольного Фронту і Комбатантських Товариств.

Проповідь виголосив Владика Йосиф. Служби Божі в наміренні Митрополита А. Шептицького правились також в деяких церквах на периферіях Ню Йорку.

О годині 4:30 по полудні численна громада виповнила велику залю (1.586 місць) Фешен Інституту, де відбулась зорганізована Комітетом Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку — Відділом УККА велика урочиста Академія, в якій взяли участь, крім Владики Йосифа Шмондюка, протоігумена Патрикія Пащака, ЧСВВ, ігумена о. д-ра В. Ґавліча, ЧСВВ, численне духовенство і сестрицтво не тільки з Ню Йорку, але також з довколишніх громад. Академію розпочав хор ім. Слуги Божого Митрополита А. Шептицького під диригентурою о. І. Сембрата, який виконав „Отче наш" І. Недільського, після чого о. ігумен д-р Ґавліч відкрив офіційно свято, вітаючи Владику Шмондюка, священиків і сестер, молодь, мистецькі одиниці і солістів та приявних. Згаданий хор відспівав опісля ще „Царю Небесний" і „Услишим, Господи".

Головну святочну промову виголосив д-р В. Ленцик, побудувавши її на цитатах Кир Андрея.

Публіка щиро вітала відому оперну солістку мецосопрано Ганну Андреадіс, яка відспівала під акомпаньямент Ол. Андреадіса — „Аве Марія", „Нагадай бандуро—" і „Виростеш ти сину". Першу частину мистецької програми закінчив дівочий хор „Жайворонки" Осередку СУМА в Ню Йорку, що виступав цього разу під диригентурою проф. Мих. Длябоги і при акомпаньяменті Хризанти Зубрицької-Янґ.

У другій частині учні Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької — М. Голюка, Х. Дармограй, М. Зелик, Л. Канюґа, Л. Стасів, Л. Стасів, Х. Фурда, Р. Чижик-Руні, О. Шевчук, Р. Дикайло, О. Кебало, А. Костів, А. Лозинський і Ю. Раковський виконали „Псальми Давидові" Т. Шевченка; соліст Метрополітальної опери бас А. Добрянський під акомпаньяментом Р. Стецури відспівав „Думу про Матір Україну", „На світі можна жить без еталонів" і „Псалом 94", а закінчив другу частину програми мішаний хор „Думка" під диригентурою І. Соневицького (при фортепіяні О. Куйбіда) виконуючи „Восхвалю ім'я Бога моєго", (солісти О. Зам'ята, Г. Балабан, З. Береза, О. Шумилович, А. Ґроґуль, В. Таршаковець, Б. Кекіш, М. Кулинич, Ю. Штогрин, В. Тисовський), „Богородице Діво" і „Думу-пісню" М. Гайворонського.

Мистецьким оформленням сцени займались Т. Шевчук й інж. Тарас Гірняк. Посередині був великого розміру портрет Слуги Божого Андрея, під ним великий кіш живих квітів і по-мистецьки виконаний напис: „В пошану Слуги Божого Митрополита Кир Андрея — 1944-1974", а біля портрету стійка молодечих організацій Пласту і СУМА, що тривала почерез цілий час тривання програми.

Розпочату хором „Думкою" пісню - молитву „Боже Великий" підхопила заля і цим закінчено урочисте відзначення 30-ої річниці з дня смерти Великого Митрополита.

ЄВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібна консолідація

Цим разом мова не про давню та завжди актуальну, але все ще досить безнадійну консолідацію наших політичних угрупувань, але про консолідацію наших зусиль в обороні людських прав в Україні на суто гуманітарній базі.

Дотеперішня наша акція в обороні цих людських прав, зокрема остання акція в обороні та для рятунку Валентина Мороза становитиме одну із найсвітліших сторінок в історії української діяспори, зокрема в історії українців в Новому Світі. Сьогодні було б ще передчасно оцінювати її практичні наслідки, але факт, що вона потрапила змобілізувати нашу громаду і, зокрема, нашу молодь, як і факт, що вона вийшла на найширшу міжнародну арену виразно вказує напрямні для її продовжування та дальшого розвитку.

Досі ця акція в обороні людських прав в Україні, як і кожний почин і його здійснювання в світі, мала свої як кажуть — світла і тіні. До світел треба зарахувати в першу чергу — крім уже згаданого — її масовість, спонтанність та видержливість, як і багато компетентности в її розгортанні. До тіней можна б зарахувати деякі наявні намагання „капіталізувати" цю акцію для поодиноких установ, груп чи навіть осіб, хоча на ділі вона мала і має сьогодні таки справді чи не найбільше „безіменних героїв", людей зі серцем та готовістю жертвувати часом, трудом і грошем, без будь - якого бажання чи думки про славу, признання чи інші „кредити".

Мавши все це та багато ще дечого іншого на увазі із дотеперішньої акції в обороні людських прав в Україні, можна б поробити деякі висновки і заключення щодо її дальшого ведення і розвитку, бо потреба дальшої та ще ширшої й інтенсивнішої оборони цих прав більше, ніж наявна.

Одним із перших таких висновків треба вважати потребу відповідної консолідації того, що оправдано можна б сьогодні назвати РУХОМ в обороні людських прав в Україні. Ініціятиву в цій справі повинні дати наші крайові централі — Український Конгресовий Комітет Америки і Комітет Українців Канади.

Черговим висновком була б доцільність сконсолідувати його в окремій організації, подібно, як була свого часу сконсолідована акція-рух допомоги скитальцям під проводом суто гуманітарного Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Теперішні Комітети Оборони Валентина Мороза в Торонті, Вашингтоні та інші могли б стати таким організаційно - консолідаційним ядром.

І третій головний висновок — сконсолідований рух в обороні людських прав в Україні в кожному відношенні тільки скористає на тому, якщо його будуть очолювати і розгортати особи з молодшого покоління, при максимальній співпраці і підтримці всієї найширшої громади.

У різдвяному часі

Перед Білим Домом у Вашингтоні, на Рокефеллер Плаза в Ню Йорку, як і по багатьох інших містах Америки вже засвічено церемоніяльно різдвяні ялинки, вулиці прикрашено безліччю різнобарвних світел, вікна крамниць удекоровано ялинками та різдвяними прикрасами і навряд чи вже можна б зустріти в місті людину, яка не несла б в руках святочно загорненого закупу - подарунку. Різдвяний сезон у повному розгарі.

У цьому різдвяному часі й ми, українці, беремо повну участь, приготовляючись до рокового свята, без уваги на те, хто за яким календарним стилем його відзначає. При цьому головне, щоб ми в тих святкуваннях, прославляючи воплоченого Бога, зберігали наші різдвяні традиції, церковні і національні. І на це, власне, хочеться звернути увагу та вже на початку різдвяного часу пригадати зокрема ці наші національні різдвяні традиції, від яких так дуже залежить наше громадське життя та його розвиток: пожертви на наші суспільно - громадські, харитативні, культурні та інші добрі цілі. У цьому різдвяному часі, що збігається із закінченням року, ми в першу чергу повинні виконати наш уже таки справді традиційний обов'язок та скласти наш національний даток і нашу щедру пожертву до Народного Фонду Українського Конгресового Комітету.

Ярослав Курдидик

НАДІЙНЕ ДОМОВЛЕННЯ ПРО БЕЗНАДІЙНЕ РОЗБРОЄННЯ

Сьогодні вже із деякої перспективи пресові коментатори починають точніше приглядатися і на різний лад розцінювати останню „зустріч на вершинах", яка відбулася між президентом Фордом і Л. Брежнєвим у Владивостоці. Дехто називає цю зустріч першим тріюмфальним виступом нашого Президента в черговому домовленні про обмеження в озброєнні, що, йому відведено назву САЛТ-ІІ. Преса, яка оцінює перше названу поїздку, пише про розпочаті колишнім президентом Ніксоном у 1972-му році добрі совєтсько - американські взаємовідносини, і що ця чергова зустріч представників найбільших світових потуг ідеально надавалася для того, щоб нею підтвердити, що хоч президенти в ЗСА змінилися, але зобов'язання, які лягли в основу і побудову детанту, залишаються надалі тривкими і незмінними.

Деякі коментатори називають це „рівнорядне домовлення" типовим, прийнятим у західньому світі „домовленням джентлменів". Але, коли приглянутися ближче, то це поняття джентлмен, яке беззастережно і повнотою відноситься до нашого Президента, аж ніяк не підходить та не відповідає представникам московського ханату, що виплекує такого типу „джентлменів" як покійний Нікіта Хрущов, який здіймав черевик з ноги і тарабанив ним по столі в ОН, або коли цей самий „джентлмен" із східною усмішкою монгольського призирства погрожував, що ми „вас угробимо!"

При чому, треба брати до уваги, що всі оці „некороновані червоні сіятельства", без огляду на те, яке їхнє ймення, чи на якому щаблі партійної драбини їм доручено зупинитися, служать прастарій московській імперіялістичній затії, що її оновлений Джінгісхан Ленін, який з'явився на овиді двадцятого сторіччя, поручив нову тактику підбою Заходу своїм відомим гаслом — „Два кроки вперед, а один назад"...

І ось саме для такого московського підбою Совєтський Союз буде вживати всіх йому доступних метод і заходів, щоб із найсильнішим своїм ворогом, ЗСА, насамперед добитися „рівнорядности у мілітарній силі", а згодом, використавши проміжок часу, який мав би заіснувати в майбутньому із домовлення про САЛТ-ІІ, використати цих евентуальних 10 років, і так протягом їх розбудувати свою силову позицію, щоб з неї диктувати не лише всьому світові, але накинути в першу чергу Америці безвиглядну і підлеглу, другорядну ролю.

Мабуть мало хто у західньому світі сумнівається у дипломатичному хистові секретаря Кіссінджера і в його беззастережному та джентльменському намаганні докласти всіх зусиль для того, щоб пригасити за всяку ціну полум'я міжнародного політичного напруження, що в останньому п'ятирічччі підігріло світовий котел та згустило в ньому таке атмосферичне тиснення, що воно кожної хвилини готове розірвати вибухом того котла стіни. Один із кращих знавців теперішніх міжнародних відносин, коментатор Ф. Офнер, характеризуючи теперішню „незавидну, складну і відповідальну ролю" секретаря Кіссінджера, добавляє від себе, що, мовляв, коли б прибавити Кіссінджерові дрібочку „безкомпромісовости і непоступливости" покійного секретаря Даллеса до всіх тих прикмет, які він має, він перейшов би до американської політичної історії, як один із найкращих її дипломатів.

І у противагу до цього можна було б навести характеристику, дану міністрові закордонних справ СССР А. Громику, дуже авторитетним у пресових кругах німецьким періодиком „Ді Вохе". А. Громико виконує, кажеться в „Ді Вохе", із подивугідною точністю всі доручення „всемогутньої і всевідаючої комуністичної партії", які зводяться до того, щоб „робити все можливе, щоби мішати і перешкоджати західній дипломатії у її нормальному політичному спілкуванні і діях". При цій нагоді пригадується і горезвісну дволичну ролю Громика під час кризи із Кубою, коли він заявляв покійному президентові Кеннеді, що, мовляв, на Кубі немає і не було ніколи ніяких далекосяжних совєтських ракет, які могли б загрожувати у будьякій формі безпеці ЗСА, в той час, коли Президент тримав у шухляді свого письмового стола не лише найдокладніші знімки, але і найточніші дані розвідки, коли і скільки ракет було доставлено на Кубу. А потім постійні виступи Громика із закидами, що тільки ЗСА слід уважати за постійного і „найбільшого підпалювача війни", бо, мовляв, Совєтський Союз, хоч і приспішено збройться, то тільки з „метою самооборони". А йому завжди допомагали і асистували всякі суслови, гречки і тим подібні кремлівські „вельможі".

Знаючи приблизно тло, особи і ролі, які їм доводиться виконувати у теперішньому САЛТ-ІІ, подробиці якого мають бути ще узгіднені, мимохіть висовується профіль сумніву, чи в теперішньому домовленні, що в ньому обидві сторони обмежують загальне число міжконтинентальних балістичних ракет до 2400, а дальша кількість не переступатиме числа 1300 ракет із багатозарядними головами, чи все воно буде ніколи непорушним „табу", особливо, коли взяти під увагу зрештою дуже сумнівної вартости кожне московське домовлення. Може най-

(Продовження на стор. 4-ій.)

Д-р Мих. Стефанів

ЛІКИ РАВВОЛФІЇ І ГРУДНИЙ РАК У ЖІНОК

Популярний англійський тижневик „Ди Лянсет" приніс у своєму виданні з 21 вересня ц. р. 3 відрубні статті дуже поважного авторства на цю саму тему: „Равволфієві деривати збільшують ризико появи грудного рака у жінок". Вслід за цим вістку „розтрубили на всі сторони світу" телевізійні і радіові коментатори. Першу із згаданих статтей подали з Мед. Центру Бостонського університету представники Бостонської Лябораторії Програми слідкування за Дією Ліків, другу — з Мед. Департаменту Оксфордського університету (Англія), а третю — з Гельсінкського університету (Фінляндія).

У всіх трьох цих статтях автори говорять, на основі перейдених дослідів, що ті жінки, що лікуються деривами равволфії частіше занепадають на хворобу грудного рака, від тих, що цього ліку не приймають. Цю частішу небезпеку захворування бостонські дослідники вирахували на 3.5 разів, оксфордські на 3.9 разів, а фінляндські на 2 рази. В середньому, збільшена можливість занедужати раком виносить понад 3 рази. Значить, збільшене ризико дістати рака грудей виносить понад три рази у тих жінок, що проймають деривати равволфії, в порівнанні із тими, що цього не роблять.

Таке положення, якщо відповідало б правді, було б наскрізь загрозливе для тих жінок, а особливо у віці понад 50 років (вплив цих ліків на витворювання грудного рака мав би згідно гельсінкських дослідів проявлятись слабше у жінок перед 50-им роком життя), що лікуються цими медикаментами, як засобами в першій мірі проти есенціяльної умірковано лагідної гіпертонії (надмірний тиск крови), як теж і проти інших розладів організму. Тому й не диво, що ця вістка, та ще й з дуже поважних наукових джерел, викликала серед жіноцтва та в медичному світі помітне занепокоєння, а заразом поважне заінтересування несподіваною загрозою людському життю.

Десятки тисяч жінок, а в першій мірі ті, що роками (2, 3, 5 років) приймають котрийсь із дериватів равволфії, стоять стурбовані долею свого здоров'я перед невідомим завтра і перед питанням, чи приймати ці ліки далі?

В поважному клопоті опинилися і лікарі. Бо продовж 20 років деривати равволфії уважались найуспішнішими засобами лікування лагідної гіпертонії, і в дозах еквівалентних 0.5 мг. чистого ресерпіну денно не викликували, як досі завважувано, будь - яких помітних бічних ефектів (шкод), аж нараз чіпляють їм ярлик спричинювача рака.

Цей стан непевности злагіднили до певної міри U.S. Department of Health, Educ. and Welfare та представники інших наукових медичних центрів, як: Department of Experimental Medicine, USV Pharmaceutical Corporation, Tuckahoe,New York, 10707, Research Center, Rockland State Hospital Orangeburg, New York, 10962 тощо, що заперечують причетність цих ліків до появи грудного рака у жінок. Це доводять вони помилками, що їх мали б поробити автори трьох згадуваних статтей, переводячи досліди над пов'язанням дериватів равволфії із грудним раком у жінок.

Який буде цьому кінець, годі передбачити, бо проти себе стали з протилежними твердженнями поважні наукові центри. Тільки реаналіза переведених трьох дослідів та зовсім нові, сперті на іншій методології, досліди принесуть остаточну розв'язку проблеми.

Як ставитись до дериватів равволфії, поки це станеться? На нашу думку, треба присднатись до погляду тих, що радять, де можливо, стримуватися від лікування равволфієвими препаратами до часу, аж справа повністю вияснится.

При цій нагоді подамо ще деякі дані щодо віку жінок, в якому рак грудей найчастіше появляється. Дехто думає, що у віці („Свобода", ч. 187, 1974) 40-44 років.

Але, згідно наукових джерел[2] на вік 40-44 не припадає найбільше випадків появи грудного рака, тільки у цьому періоді рак буває найчастішою причиною смерти жінок, убивця ч. 1. Про вік найчастішої появи грудного рака найновіша статистика каже, що у жінок випадки цієї хвороби експоненціяльно зростають від тридцятого до п'ятдесятого року життя у всіх країнах, а в Північній Америці це явище продовжується до 80 і поза 80[3].

Грудний рак трапляється теж і у чоловіків, але тільки 1 відс. із того, що у жінок, і появляється аж після 40, зростаючи логаритмічно фактором 20 до 80 року життя. (Мужчин не включено в досліди над впливом равволфієвих ліків на витворювання грудного рака).

Примітки:

[1] Rauwolfia serpentina (Індійський зміїний корінь), кущ, що росте в гарячих, вогких районах Індії та сусідніх країн. З його кореня, що вміщує ряд алкалоїдів, між ними ресерпін, виробляють цінні ліки, в першій мірі проти уміркованої гіпертонії.

[2] Seidman, H.: Cancer of the breast: statistical and epidemiological data. Cancer, 24:1356, 1969.

[3] Feinleib, M., and Garrison, R.: Interpretation of the vital statistics of breast cancer. Cancer, 24:1109, 1969.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕ ВОНИ Є, ЦІ ОПЕРИ?

На такий запит п. Люби Цегельської з Рочестеру у зв'язку з її дописом „Більше обережности" („Свобода", 10-го ц. м.), що торкався зацитованої в „Свободі" рецензії з виступу Бели Руденко в Чикаґо — мовляв, ця визначна українська оперова прімадонна „не могла б бути зіркою в одній із більших американських опер", — хочу сказати, що, як „більші американські опери" згаданий рецензент мав, очевидно, на увазі три: „Метрополітен" і „Міську" опери в Ню Йорку та оперу чи пак оперовий сезон — у Сан Фрасіско. У цих оперових театрах виступають дві співачки — кольоратури світової слави, Джоен Садерленд і Беверли Сілс, і згаданий рецензент у Чикаґо, свою неґативну критику про кольоратуру Бели Руденко, очевидно, писав, порівнюючи її з цими двома, на сьогодні передовими кольоратурними сопрано в світі. Самозрозуміле, що конкуренція й порівняння з ними — дуже й дуже важкі.

До речі, в зв'язку з цією критикою з Чикаґо приходить на думку: чому наші часописи залюбки цитують неґативні американські рецензії про наших українських артистів, а так рідко позитивні? Маю на думці, наприклад, прегарну американську рецензію у Філядельфії, в якій сказано, що Бела Руденко „... могла б бути прикрасою будь - якої опери в світі..." Не пригадую, щоб наші часописи передрукували власне ці слова фахового музичного рецензента.

Антін Рудницький
Томс Ривер, Н. Дж.

— • —

ЗВОРОТ ДО ГРІХІВ МОЛОДОСТИ?

Цінною, якщо не найціннішою прикметою політика є здібність швидко орієнтуватися в ситуації і достосувати до неї засоби і методи діяння.

Богдан Романенчук, педагог, журналіст, редактор, громадський діяч — не виявив тієї прикмети. Бодай не можна того сказати після прочитання його листа до Редакції п. н. „Помилки помилково не помилки" („Свобода", 6 листопада ц. р.). Там він пропонує українській спільноті повернутися у своїм мисленні до програми імперіялізму. Б. Романенчук пише: „У нас є така безнадійна засада, що, мовляв, „ми чужого не хочемо, але й свого не дамо", засада позбавлена здорового глузду, бо ми чужого не хочемо і своє втрачаємо... А нарід, який „не хоче чужого" завжди тратить своє, бо не має експансивної сили й не хоче поширюватись, а хто не поширюється, той автоматично звужується, як той, що не йде вперед — лишається позаду".

Після прочитання цих рядків, постає питання: на чий же рахунок, ми, як нація, маємо поширюватися? На кошт поляків, словаків, чехів, румунів, білорусів чи росіян? Чи потрібно нам територій тих народів? Чи не досить нам своєї?

А подруге: Хто, політично думаючий, пропонуватиме в 1974 році територіяльні конфлікти України із своїми сусідами? Хто ще не додумався до того, що в нашій ситуації потрібно, як спраглому води, співпраці зі всіми народами на всіх наших границях на те, щоб звільнити наші сили і кинути їх на єдиний важливий фронт: на фронт боротьби з російським імперіялізмом. Хто в такій ситуації, як наша, відкриває побічні фронти?

А потрете: Хто не відчуває, що в наш час клички імперіялізму — це нонсенс і червона плахта для цілого світу? Хто не розуміє, що під такими прапорами нас з ганьбою викинуть із світової арени?

І врешті найважливіше: імперіялізм — це неморальна програма. Це злочин супроти інших народів. І особливо неморально відкликатися до імперіялізму поневоленому народові. Яким правом ми могли б засуджувати російський імперіялізм, коли б виховувати в дусі імперіялізму українську молодь, а то й цілу суспільність?

На імперіялізмі ніхто не виграв. Польща мала свої границі на Дніпрі і 200 миль від Москви, а нині повернулась на територію, яку займала в 10-му сторіччі. Імперії втратили всі европейські народи. Втратить її і Росія. Гітлер хотів „чужого", а втратив одну третину своєї землі.

Роман Ільницький
Ню Йорк

— • —

НАЗВА РУСЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Англійський поет 14-го століття Джофрі Чосер (Geofrey Chaucer 1343 — 1400), який у своїх поезіях згадував про всіх і вся тодішнього світу, згадав також один раз про українську державу, що мала тоді назву Русь.

Згадка про Русь знаходилася у вступі до „Кентербері Тейлс" (Canterbury Tales), де він описуючи відважного лицаря, подає його життьові досягнення та додає, що він був і на Русі.

В старій англійській мові є написано ось так:

In Lettow Hadde he reysed and in Ruce.

Переклад на теперішню мову такий: "He campaigned in Lithuania, and in Ruce". Останнє слово "Ruce" в оригінальному правописі.

Українські історики перекладають назву Русь на теперішню англійську мову як Rus'. Ця назва в англійській мові втрачає українську вимову, коли назва 14-го століття „Ruce" зберігає її.

Висновок: чи не краще було б називати Русь в англійській мові "Ruce", як її тоді англійці називали.

Василь Сосяк
Форест Гіллс, Н. Й.

— • —

ЩЕ ПРО „ПАНСТВО"

Коли так з кожним днем усе більше і більше розгоряється дискусія на прерізні теми в рубриці „Голоси читачів", то й я прошу відступити в цій рубриці „капінку" місця, так сказати, на „дві слові".

Чого й пощо маємо вживати слова „подружжя Столяренко", або „панство Столяренки", коли попросту можна сказати „пан і пані Столяренко".

М. Лотоцький
Філядельфія

Василь Качмар

ПЕРШЕ НАШЕ ЄПИСКОПСТВО В ПЕРЕМИШЛІ

2

Імена перших наших владик у Перемишлі невідомі. Починаючи від Косми-Олексія, єпископами Перемиської епархії були: Антін Добриня Адрейкович з боярського роду. Він відбув прощу до Царгороду і написав, що в святині Св. Софії бачив великий золотий таріль княгині Ольги з написом: „Христос". Імени четвертого єпископа історики не подають, але згадують, що в палаті єпископській у Перемишлі в тому часі жив славетний співець Митуса (Галицько-Волинський Літопис). Так само немає згадки про ім'я п'ятого владики на Перемиському владичому престолі. Дальше є згадка про 6-го владику Іларіона, 7-го Авраама, 8-го Єремію, 9-го Сергія, 10-го Мемнона, 11-го Іларіона, 12-го Георгія, а 13-им був Марко. Оті наші владики точно записували хроніку Перемиської епархії, про що згадує польський історик Ян Длугош. Цією хронікою Длуґош користувався у написанні своєї історії Польщі. Що важне? Саме те, що перше латинське єпископство в Перемишлі засновано щойно в 1375 році, за князя Володислава Опольського.

14-им владикою у Перемишлі був Кирило Волошин, 15-им Іларіон, 16-им Василій Васько, 17-им Атаназій, 18-им Кипріян і за його владичества король Ягайло передав катедру наших владик у Перемишлі латинській Церкві, а наші владики мусіли користуватися Церквою Пресвятої Тройці на Вовчім. (Прізвища наших владик беремо за Шематизмом Перемиської епархії від 1936 р.)

Міські документи (Акта гродзкє) реєструють дальші прізвища українських владик у Перемишлі, а саме: 19-ий владика Ілля, 20-ий Атаназій Дрогойовський 21-ий Олександер Бірецький, 22-ий Іван Бірецький, 23-ий Иоанікій, 24-ий А. Оникій, 25-ий А. Терлецький, 26-ий Антоній Радиловський, 27-ий Арсеній Брилинський, 28-ий Арсеній Копистенський (за працею Леоніда Соневицького). Всі оті наші Перемиські владики ревно боронили прав нашої Церкви, своїх священиків і вірних, значить боронили прав нашого українського народу в Польщі. Владика Радиловський збудував будинки для крилошан Перемиської капітули й цілу ту дільницю так і названо — Владиче! Після смерти владики Копистенського 29-им владикою був А. Крупецький, 30-им Прокопій Хмілевський, 31-им Антоній Терлецький, 32-им І. Малаховський, 33-им Інокентій Винницький, 34-им Юрій Винницький, який 1708 р. став митрополитом Київським і всієї Руси. Він подбав про те, що Рим видав заборону греко - католикам переходити на латинський обряд.

35-ий владика в Перемишлі був Єр. Устрицький (мабуть походив він з Устрик, як і єпископ Дрогойовський з Дрогоєва, а Бірецький з Бірчі. Прим. В.К.), 36-ий Лев Кишка, 37-ий Иосиф Шумляний, який оснував Братство при Церкві Св. Миколая. 38-ий Атаназій Шептицький. Він скликав Епархіяльний синод у Перемишлі для справи освіти священиків нашої Церкви. За його владичества Перемиська епархія начисляла 1235 церков, 9 чоловічих манастирів і 3 жіночих. О. Михайло Ваврик ЧСВВ подає, що впродовж сторіч у Перемиській епархії було 165 манастирів, тобто 20 більше, як у Львівській епархії, а 100 більше, як у Станиславівській епархії. У Перемишлі — Княжому — було 22 церкви. 39-ий владика це Максиміліян Рило, який був теж єпископом Холмсько - Белзьким. Він скликав Синод, на якому схвалено, щоб основувати парафіяльні школи для навчання русько - української мови, а властиво вчити в русько - українській мові! Від того владики починається відродження рідного шкільництва в Галичині.

40-ий владика це Антін Ангелович, який був абсольвентом Віденського Барбареуму і вчителем цісаря Иосифа II. В 1803 році, той владика став митрополитом відновленої Львівської митрополії. 41-ий владика це Михайло Левицький, що відновив Перемиську капітулу. Він теж став Львівським митрополитом, хоч і далі управляв Перемиською епархією за поміччю о. крилошанина Івана Могильницького, який написав першу українську граматику 1821-23 рр. Він був парохом у Дроздовичах і завзято обороняв окремішність і самостійність української мови. Він теж оснував Дяковчительський Інститут у Перемишлі. Владика Левицький був наіменований кардиналом Вселенської Церкви. 42-ий владика в Перемишлі це Іван Снігурський. За його владичества було в Перемиській епархії 385 парафіяльних шкіл. Він теж увів українську мову при іспитах священиків. В 1829 році за його старанням основано у Перемишлі катедральний хор, з яким пов'язані імена таких композиторів, як Михайло Вербицький, що скомпонував „Ще не вмерла Україна", а також Анатоль Вахнянин, що дав ініціятиву заснувати у Львові хор „Боян". Анатоль Вахнянин був теж основником Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка у Львові та першим його головою.

43-й владика Григорій Яхимович, який став засновником і головою Головної Руської Ради у Львові, першого політичного проводу в Галичині! Він також був головою українських послів у Віденському парляменті, до речі першому в 1848 р., тобто у періоді т. зв. весни народів. І він також став Львівським митрополитом. Цікаво, що австрійський уряд поставив вимогу, щоб українці в Галичині прийняли латинську азбуку, а щойно тоді номінація владики Яхимовича на митрополита буде затверджена Віднем. Одначе владика Яхимович відкинув це домагання і виграв номінацію!

44-ий владика це Тома Полянський, який видав Шематизм Перемиської епархії і упорядкував цінну капітульну бібліотеку та видав пастирські послання до своїх вірних. Слід відмітити, що в тому часі наші владики мусіли мешкати у Валяві над Сяном і щойно 45-ий владика Сатура Ступницький в 1871-90 рр. переніс резиденцію владик знову до Перемишля. За нього о. канцлер Лев Кордасевич оснував у Перемишлі бурсу для дівчат греко-католицького обряду, яка стала пізніше славним Дівочим Інститутом!

46-ий владика це Юліян Сас-Куїловський, теж пізніший Львівський митрополит. 47-ий це Юліян Пелеш, що був ректором Духовної семінарії у Відні, парохом церкви св. Варвари і вихователем престолонаслідника Рудольфа. Як Перемиський владика, він вів завзяту боротьбу з цісарським намісником у Львові, поляком графом Баденім. Цей владика виєднав у Відні в 1893 р. дозвіл на оснування повної (всі 4 роки) Духовної семінарії у Перемишлі для питомців Української Католицької Церкви. Він теж написав у німецькій мові цінну історію нашої Церкви, яка і досі все ще актуальна.

48-ий владика в Перемишлі це Константин Чехович від 1897 до 1915 року. За його владичества австрійський уряд збудував у Перемишлі українську Духовну семінарію і єпископську палату.

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВІДБУЛАСЯ ПЛЕНАРНА СЕСІЯ...

(Продовження з 1-ої стор.)

го 1976-го року для наголошення української визвольної справи молодечо-спортивним сектором. Коли йдеться про діяльність окремих Рад при СКВУ, то потрібно, говорив М. Плавюк, у плянуванні майбутньої праці не розпорошувати своєї уваги на безліч проєктів, а скупчити її на кількох реальних, які вдасться виконати. Тоді будуть успіхи і будуть фонди. Сьогодні, за його словами, українське громадянство, що може, хоче і вміє бути жертвенним, зайняло вичікуюче становище, мовляв, покажіть нам конкретно, що і як ви вмієте зробити, а ми заплатимо за це.

Наступний промовець — д-р В. Стебельський подав своєрідну „програму — Максимум" для Ради для Справ Культури. У своєму рефераті „Роля української культури в збереженні української спільноти в країнах діяспори" він підкреслював справу збереження української ідентичности і боротьбу з асиміляцією та ролю українських культуротворців.

Звіт з діяльности Ради для Справ Культури склав В. Ласовський, зупинившися на існуючих труднощах в праці. Його звідомлення назвав А. Осадца „Плачем Єремії", бо мало відрадного міг сказати голова РСК про деякі референтури, що — як ствердив він, „не то, що не склали плянів діяльности, не то що не поповнили складу референтури членами колегії, чого від них вимагав правильник Ради, але довгими місяцями взагалі не давали про себе знаку життя".

На закінчення передполудневої сесії секретар РСК, інж. Р. Кобринський, зачитав дві почесні грамоти, які за видатні заслуги для української культури були призначені заслуженим діячам, професорові Євгенові Онацькому, авторові, між іншими, і праці „Енциклопедії української символіки", яку РСК плянує незабаром видати, та д-ру Павлові Маценкові за його заслуги в царині української музики. Інж. Р. Кобринський поінформував також про згоду поетеси Зої Когут очолити Раду СК на Австралію і згоду д-ра С. Фостуна взяти провід Радою СК у Великобританії.

Після короткої обідової перерви звітували з діяльности окремі референти. Першою звітувала мґр М. Кобринська, відповідальна за Літературну референтуру, підкреслюючи гостроту питання літературного впливу на молодь, потребу вчасного призвичаювання дитини до української книжки, мабуть найкраще починаючи від самого дитячого садочку.

За Музично-вокальну референтуру звітував проф. д-р А. Каранович, поінформувавши між іншим про оснування Товариства українських музик та представивши голову його, скрипаля Рафаїла Венке.

Мґр. І. Кобаса, керівник Бібліотечної референтури, розповів про конкретні заходи, переведені ним з метою урухомити відповідні клітини референтури в інших країнах українського поселення; він налагодив зв'язки з професійними бібліотеками, перевів часткову реєстрацію книгозбірень, зайнявся питанням центрів їх збереження, організуванням архівів, каталогування тощо.

Про добрі наслідки праці референтури „Прикладного Мистецтва" звітувала ред. Лідія Бурачинська, звертаючи увагу присутніх на гостру потребу Музею для української спільноти та труднощі, що лежали і лежать на шляху до його утворення.

Над звітами розгорнулася дискусія, а на закінчення сесії були ухвалені відповідні постанови і привіти. Вирішено, м. ін., включити Літературний Фонд ім. Івана Франка в Чікаґо до РСК.

ДЕЛЕҐАТИ 28 КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ! ЧИ ВИ ВЖЕ ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК Й ПРИДБАЛИ „ДЕЛЕҐАТСЬКУ ДЕСЯТКУ" НОВИХ ЧЛЕНІВ? ВЧИНІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО, ЩЕ ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ ЦЬОГО КОНВЕНЦІЙНОГО РОКУ!

ОБОРОНА ЛЮДСЬКИХ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

Американської Незалежности.

Проф. Іван Вовчук про працю Політичної Ради

Короткий звіт про працю Політичної Ради УККА склав її голова проф. І. Вовчук. На жаль, Політична Рада ще досі не має статутово визначених прав і обов'язків та компетенцій і тому її діяльність мусіла обмежуватись до самого плянування без будь-якої конкретної акції. На порядку розгляду і плянування Політичної Ради були зокрема такі справи, як поліпшення внутрішнього життя і активности громад, піднесення їх культурного рівня, справа рідного шкільництва, використання прецеденту прийняття в Об'єднаних Націях Палестинської Визвольної Організації, справа обліку українців в Америці, поліпшення структури УККА і подібне.

Звіт мґр Уляни Дячук

Звітуючи за Фінансову Комісію, касир УККА мґр Уляна Дячук подала насамперед зіставлення прибутків і видатків за одинадцять місяців цього року. Загальні прибутки в тому часі виносили $91,785.70, а видатків було на $109,878.34, отже недобір на суму $18,092.64 треба було покрити із ощадностей. В новозакупленому домі УККА-Союзу Українок Америки ульоковано досі 60,000 доларів (СУА ульокував $40,000), про що окремо звітував ще мґр Іван Базарко.

Дальші Комісії

В дальшому, крім звіту екзекутивного директора мґра Івана Базарка про новозакуплений дім УККА-СУА, за поодинокі Комісії звітували:

Проф. Петро Стерчо в заступстві проф. Богдана Гнатюка за Комісію розгляду сучасного стану в Україні;

Проф. д-р Матвій Стахів за Комісію публікацій й інформацій;

Д-р Антін Жуковський за Комісію для розгляду зорганізованого українського життя в ЗСА та

Д-р Олександер Білик за Церковну комісію.

Запити і дебати

Після звітів були насамперед запити й опісля дискусія, в яких забирали голос майже всі із 58 учасників нарад. Запити і завваги в дискусії відносилися головно до справ заторкнених у звітах.

Бюджет на наступний рік встановлено на 160.000 дол.

Передумовою виконання всіх плянів і рекомендацій щодо дальшого розгортання та скріплювання праці УККА залежний, очевидно, від фінансових засобів. Тому Екзекутива і Фінансова комісія запропонували бюджет УККА на 1975-ий рік на суму 160,200.00 долярів у передбачених прибутках і стільки ж у передбачених видатках. У приготованому на письмі проєктові нового бюджету точно визначено суму видатків на поодинокі акції. Після дебат прийнято в принципі запропонований бюджет, при чому Фінансова комісія ще додатково розглядатиме ряд змін, запропонованих в дискусії.

Наради закінчено внесками щодо дальної праці УККА.

Еллiот Ричардсон буде амбасадором до Великобританії

Вашингтон. — Колишній генеральний прокуратор Еллiот Л. Ричардсон буде незабаром призначений на пост американського амбасадора до Великобританії. Речники Білого Дому заявили, що президент Джералд Форд офіційно оголосить номінацію Ричардсона ще десь цього тижня. Як відомо, Ричардсон зрезигнував з посту генерального прокуратора в жовтні 1973-го року, бо не хотів виконати доручення тодішнього президента Ричарда Ніксона і звільнити спеціяльного Вотерґейтського прокуратора Арчибалда Кокса. Пост американського амбасадора до Лодону Ричардсон перебере від Волтера Анненберґа, який був призначений ще президентом Ніксоном.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

НАДІЙНЕ ДОМОВЛЕННЯ ПРО БЕЗНАДІЙНЕ РОЗБРОЄННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кращою, а водночас і найдосаднішою була оцінка покійного президента Трумана про домовлення із Москвою: На його думку, всі пакти, домовлення і зобов'язання були „неварті навіть клаптика паперу, на якому їх було списано"...

Бо ось у зв'язку зі САЛТ-ІІ висовується найосновніше питання — інспекції й верифікації машинерії, яка маження озброєння у теперіження роззброєння у теперішньому новому виняві, САЛТ-ІІ, не буде ще одним черговим блефом, а беззастережною „фер плей" („чистою грою). Найбільш цікавий і особливо важливий є той відділ у домовленні, де з'ясовується провірювання МІРВ.

Не зважаючи на те, що сателіти - шпигуни настільки вже сьогодні вдосконалені, що вони можуть із відносною точністю перевірити, скільки є силосів, або викиднів ракет, але вони не зможуть підносити кожний конус в ракеті і рахувати, скільки атомових голів було вмощено в ракету.

За найосновніше фахівці уважають якраз проблему викривання зловживань, яких допускатимуться совети і, як довго не знайдеться для того відповідна і задовільна розв'язка, не слід буде приймати домовлення про САЛТ-ІІ за таке, що може розвіяти підозріння в переговорах у зброєнні.

Такі відомі американські коментатори, як Дж. Гріне, генерал В. Маршал і інші завважують, що, якщо СССР і піде на деякі поступки і погодження, то тільки тому, що йому потрібний час, в якому він „зможе надробити ще досі багато недоробленого". Розцінюючи із „грубшого", СССР відстає не так у кількості, як може в якості ракетобудівництва у порівнянні із ЗСА на майже 5 років, а це відноситься у першу чергу до ракет типу МІРВ, що їх завдяки „максимальній мініятюризації" слід уважати за остаточно завершені.

Для характеристики, як совєти відстають у того типу ракетах (МІРВ), зважмо ось що: хоч їм вдалося збудувати ракету, що її підємно-закидна спроможність 15 тонн, або 8 ракет із окремою зарядкою 3 мегатони (Ракета СС-18), але із переведених з ними пробами за останні два роки сателіти - шпигуни і розвідка ствердили, що на 32 проби 14 було зовсім невдалих, 10 частинно, а тільки 8 долетіли, але не осягнули своєю засяжністю наміченої цілі.

ПЕРШЕ НАШЕ ЄПИСКОПСТВО В ПЕРЕМИШЛІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Теперішній уряд Людової Польщі примістив у цій палаті наших владик: „Музеум земі Пшемискєй" і „Товажиство пшияцюл наук", знищивши на фронтовій стороні палати герб Перемиських наших владик. Це тому, щоб цілковито затерти сліди правовитих історичних господарів і сторожів української ідентичности міста Перемишля.

Владика Чехович продовжував національний напрямок праці свого владики — попередника. Пережив він багато напастей у 1914 р., бо тоді масово арештували наших священиків під замітом москофільства та висилали до табору в Талергофі. Після зайняття міста москалями, московські чиновники теж дошкулювали нашому владиці, домагаючись владичої мітри-пам'ятки, що за переказом перероблена з корони короля Данила. Москалі знайшли її в капітульних будинках і вивезли до Петербурга. Щойно після розвалу царської Росії вона знову повернулася до Перемишля. В 1945 р., урядові кола, а зокрема поліція Людової Польщі, знову розпитували арештованих наших священиків про ту мітру, але вона зберігається у безпечному місці. Помер владика Чехович у 1915 році.

Про останнього владику в Перемишлі, Кир Йосафата Коциловського, та його помічника, владику Григорія Лакоту, згадано на початку цієї статті. Катедру нашу мають покищо отці Францішкани, а наші отці в Перемишлі служать Богослужби в костелі Серця Ісуса. Скільки нехристиянських труднощів з боку пароха костела та „сьостр-захристиянек" доводиться нашим Отцям і вірним переборювати, то про це колись напише повністю історик цих кошмарних часів. У нашій капітулі теперішні господарі примістили. „Технікум аналітикуф і фармацевтуф", а в Духовній семінарії є „Студіюм научицєльске та інтернат фельчеруф". Але катедра і капітула далі стоять на вулиці Шевченка ч. 1. і ждуть на правовитих українських господарів.

(Кінець)

КАТЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ІМ. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО ПОЧИНАЄ ПРАЦЮ В ЧЕРГОВОМУ АКАДЕМІЧНОМУ РОЦІ

Кембрідж, Масс. — Згідно з повідомленням бюра Фонду Катедр Українознавства, вже з початком наступного академічного року пічне нормально працювати катедра історії України на Гарвардському університеті. Катедраноситиме ім'я найбільшого українського історика Михайла Грушевського, а очолить її постійний професор найвищої професорської ранґи.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го ГРУДНЯ 1974 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1974 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ВІВТОРОК, 31-го ГРУДНЯ 1974 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА СВІТЛИЧКА ВЧИТЬ ВАШУ ДИТИНУ ЩЕ ОДНІЄЇ МОВИ.

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1974 року кінчається з 31-им грудня. Тому аплікації нових членів прийматиме Головна Канцелярія тільки до 31-го грудня 1974 р.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 31-го грудня 1974.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

7223 СУДДЯ БРАНД РОЗДУМУЄ

Ось вона — Луанда... Моя перлина... Але по її вулицях ходять два мужчини, які прагнуть покласти кінець моїй кар'єрі!...

Суддя Бранд... Ха!... Просто закоханий старий дурень, якого кар'єра закінчилася, коли він побачив вродливу чарівницю...

Тепер вона неначе наркотик! Знаю, що вона шкідлива для мене, але не можу бути без неї ні хвилини! ... Мушу піти і сказати їй про втечу Петра Криспа і того реформатора з джунглів!